

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

עין משפט נר מצוה

יא א מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה ט:
 יב ב מיי פ"ח מהלכות מלאכות אלויות הל' כב טו"ש י"ד סי' קמב סעיף ד:
 יג ג ד מיי פ"ח מהל' ק"פ הלכה י:
 יד ה מיי פ"ח מהל' טומאת פרה הלכה טו:
 טו ו מיי פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ג:
 ז מיי פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הל' ט:

לעני רש"י
 אגרו"ר. [אגרו"ר].
 חרות חירות.
 אינקרינ"ר. לחרוך.

רבינו חננאל

מנ"ה אין צולין את הפסח על האסלה ואם היה אסלה מנוקבת מותר. ומכונה לן אי"ב דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסלה וסבר כיון שאין האש בעצמה טובבת אותו אינו צלי אש. תנור שהסיקו בקליפי עולה שהן איסורי הנאה וגרפו ואפה בו את הפסח. לדברי האוסר צליית הפסח באסלה מהו. אמר ליה רב איא הפסח מותר. איני והאמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש משום שנאמר צלי אש שני פעמים (ויקרא) טעמא דכתיב צלי אש קרינא (ב"ה). נ"א: למעוטי כי האי גוונא צלי אש קרינא (ב"ה). ושני גלי רחמנא בצליית הפסח דלאו אש היא וילפינן מינה, אי בעית מיהו רחמנא אלא גוונא ותנור על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש. ורבי אבר רבי גחלת אש היא והתניא מכות אש לי אלא שנובה באש ופרחה בה נגע הוא שהוא טמא. נובה בגחלת ברמץ ב"ה מין, ת"ל מכות מכות ריבה כלומר שניה ושלש הנתוב מכות לרבות כל מכות הבאה מחמת אש. מדרבי לגחלת מרביא דקרא ש"מ דגחלת לאו רביא היא. ושני כי קא מרבי קרא גחלת של מוכה, אבל גחלת של עץ ורבי אבר רבי גחלת אש של מתכת אינה אש, והא בת כהן דכתיב בה באש תשרף ור"ד מתנה פתילה הם אבר. ושני שני השם דאמר קרא באש תשרף מדלא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש, אלא כתיב רחמנא באש תשרף לרבות כל שרפה הבאה מכה האש ואע"פ שאינה אש בעצמה, אבל פרים הנשרפים דכתיב אש אחר שריפה שנאמר ושרף אותו על עצים באש, אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה, למעוטי סיד ורתח ונפסיס ורתחם וכיוצא בהן. פי' הייא מהרה. ס"א לעול והוא מהרה. חילקם בלשון אבל הפתרון אחד.

וגרפו ואפה בו את הפסח מהו. מינה לרבי"א מאי קבעי הא קמני סיפא (ט) בישלה ע"ג גחלים דברי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע חומו מחוס חרס התנור שגרפו ומיך ר"י שאני גחלים שאין חומום בא מחמת השלכות אלא מחמת עצמן ועפרם בעלמא הן אבל חוס התנור שגרפו מחמת חוס שלהבת האצוקה צל שהוא איסור גמור הילכך מיבעי ליה ותימה לר"י כיון דהפת אסור כשאצוקה נכגדו וחוס אצוקה אסור ר"א כשגרפו ואפה בו את הפסח נמי יהא אסור הפסח ופי' ר"י דאפילו כשאצוקה נכגדו לא אסור אלא מדרבנן ולא משמע כן דשמעתי וגם לא היה שייך לפלוגי אי יש שבת ע"ש צפת אי לא¹ ובירושלמי דייק כשהפסח נלגד בתנור והגחלים תחתיו הלא חוס התנור כמו כן מצשלו והוי צלי מחמת דבר אחר ומפרש כי איכא אש האש נולח כח התנור והתנור מנרץ חוס הגחלים שלא יתפור: אי"ב ר"א שנובה באש מניין בו? אע"ג דשחין ומכוסה שוין לכל דבר דשחין ומכוסה מטהלים בשבוע אחד דשער לנן וצפשוין מ"מ נפקא מינה לענין לירוף דשחין ומכוסה אין מנטרפין: נבונה בגחלת בגפסיס בו. מימה מה בין גפסיס רותח וסיד לחרסו של תנור דאמרין לעיל טעמא דכתב רחמנא צלי אש שני פעמים הא לאו הכי צלי אש קרינא ציה והכא איצטרך סיד וגפסיס רותח ריבויא אבל מאש לא הוה ידענא: הא א"ב חבי גחלת א"ב איקרי אש. נראה לרבי"א דהוה מני למימר גלי רחמנא מכותה וגמרין מינה ולא איצטרך לשנויי צע"א אלא משום לשון אחרון דלעיל מיהו מימה אמאי לא משני לרבי איירי בגחלים לחושט והכא לא איצטרך לרבי"א אלא עוממות דלא איקרי אש דמוכח בסמוך ו"ל נהי דגחלת דקרא היינו עוממות סתם גחלת דמשנה ודצרייתא הוי לחושט: באש תשרף לרבות כל שריפות. דמשקף ריבויא הוא דהוה מני למיכתב צלש תמוז: למעוטי אבר מעיקרו. הקשה פרט תשרף כלל ועשה כלל מוסף על הפרט ורבי כל מילי ואפילו אבר מעיקרו דלא דמי לפרט ו"ל דכלל דמשקף קאי אפרט כלומר צנה תשרף צלש הלכך לא מרבינן מתשרף אלא דומיא דאש דקאי עליה והוי כלל השרף לפרט דאמרין ציטוי הדם (מולין דף פח): דאין דינן אותו בכלל ופרט ריב"א. והקשה רבינו יעקב דאורלינ"ש אמאי איצטרך קרא למעוטי אבר מעיקרו הא בעצמי ליה ממלאיטריך לא תצטרו למעוטי שאין שריפת צת כהן דומה שבת מכלל דאין יכול לשורפה צו צאצז מעיקרו דאי יכול לשורפה צו א"כ פשיטא דלא דמיה שבת כיון דיכול לעשות צלל דמייית שבת ואומר ר"י דלא פירכא היא כלל דאיצטרך קרא היכא דליכא אבר מעיקרו דאי

לקיווא דפירא. איגדו"ר. טעם הפרי עומד צו שלא הוליא ממנו כלום ואע"פ שהולש מאליו ונתקלקל טעמו מוליא דם שכתו בקרבו: הכא ליתא לקיווא דפירא בעיניו. שצלו ללי הראשון: מנוקבת. עשויה כצריחיס כעין שלנו ויש חלל גדול בין צריח לצריח ונתן השפור לרוחו וכל הטלה נללה באור צדין שני צריחיס שאין צשרו נוגע בצרול: לדברי האוסר. צפרק כל עשה (לעיל טו:): רבי אומר הפסח אסורה: מהו. הכא אין שבת ע"ש צפת: צלי אש. קרינא ציה וגבי עני איסורא מיהא ניתסר דהתם לא כתיב מיטעוט: אלא קפיד רחמנא. וחוס התנור מולדת אש הוא ואם תמן צו צגד נשרף ונעשה פסח ואש: חסנו. נפסח ולא הצדיל אלא חתכו צשניס ושלה מקומות למהר צלייתו. אינקרינ"ר צלע"ו: צרמן. אפר רותח: גפסיס. מין סיד הוא: מנין. שידון משום מכוסה ולא משום שחין. ואף על פי שמכוסה ושחין שוין בטומאתן נפקא מינה דחיי גריס מכת מכוסה מחמת אור וחיי גריס מכת שחין שהוא לקות חוס אחר שלא היה מחמת האור לא מנטרפין. צהכל שוחטין (מולין דף ט). מפרש: פסינא של אבר. מתיכו וורקו לתוך פיה: פשרף. כל מיני שריפה משמע מדלא כתיב צלש ונשמוק: וכ"ש אש. לשון קויא הוא: צני אהרן שריפה נשמה וגוף קיים. הוא צנההדרין (דף צג). כנין צ' שוחטין של אש נכנסו להן בצחוטמיהן: חמי האור. רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: גזירה שוה. מצני אהרן למה לי מפיסוק מהכא דלא מקפינן חבילי זמורות דהא צרו ליה מיתה יפה צעין: אי לאו גזירה שוה הוה אמינא. על כהן אש מניח כגון להקיף חבילי זמורות וצעין דאילו שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה לרביה. ואי משום דרצ נחמן דצעין מיתה יפה ה"ל נפיש לה חביליס טובא ירבו לה היסק גדול שתמות מהר: קא משמע לן. גזירה שוה שריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכיון דשריפה היא אהני דרצ נחמן לאפוקי זמורות ורתחין (ט): אלא צלש למה לי כיון דקופינו לרבות כל שריפות: אבר מעיקרו. שמוציא אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: וכל היכא דכתיב אש. וכתב נמי שריפה צהדיה לרביי כל שריפות אלא צתמיה: הכא. כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאמר: על

(א) לעיל טו: (ב) מולין טו.
 (ג) סנהדרין נב, ד.
 (ד) סנהדרין נב, ז.
 (ה) וע"פ צ"ל ר"י אמר רבה נר אבות.

תורה אור השלם
 1. ואבלו את הבשר בקליה הנה צלי אש ומצות על מורים יאכלה: שמות יב ה
 2. אל תאכלו ממנו קא ובלש מבישל פרים כי אם צלי אש ראשו על קרעו ועל קרבו.
 שמות יב ט
 3. או בשר כי יקח בעור מכות אש ויהיה מוחת המוקה בדת לקנה אצמדות או לקנה: ויקרא יג כד
 4. ובת אש בתוך פי חתול לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף: ויקרא כא ט
 5. לא תקם ולא חטר את בני עמך ויהיה לרעך כחוק אני יי: ויקרא יט יח
 6. והוציא את כל הפר איל מחוץ ליהודה אל מקום טהור אל שפך הדשן ושרף אותו על עצים באש על שפך הדשן ושרף: ויקרא יח יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לאפוקי זמורות ורתחין ג"כ נראה לפע"ד דהא לנפיש דרש"י לדעין קא מפרשינן ודאי להאי דרצ נחמן ציה ידענא לאפוקי זמורות ורתחין דזמורות ממשעין להו מנ"ש ורתחין מדרב נחמן: (ב) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמני בסופא ג"כ צפרק כל שעה דף כ"ו ע"ב:

מוסף רש"י

בקליפי עולה. קליפי אלוים וזמורות שפך הם ככלל פרי ואסורין משום עולה (לעיל טו). בגחלת. פסח שלל צנה (מולין טו). ברמץ. אפר חס וכן שמו נלשון ערבי (טו). בגפסיס. מין סיד וגרפין אותו כמין סיד (טו).

מוסף תוספות

א. שנאפה בו את הפסח. מוס' שאלן. ב. י"א. ועוד ק"ל מה שייך לאפלוגי מדרבנן אי יש שבה עצים כפת או לא. טס.

לא תימנא הכי תיקשי אמאי איצטרך קרא דלא דמי שבת כיון שיכול להרתיח פמילה של אבר מערב צבת: [ועיין מוס' יבמות ו: ד"ה טעמא]: מלמוד